

Charles University

Jens Nielsen / Norsk for masterstudenter i Brno

Forelesning

9. oktober 2023

Plan

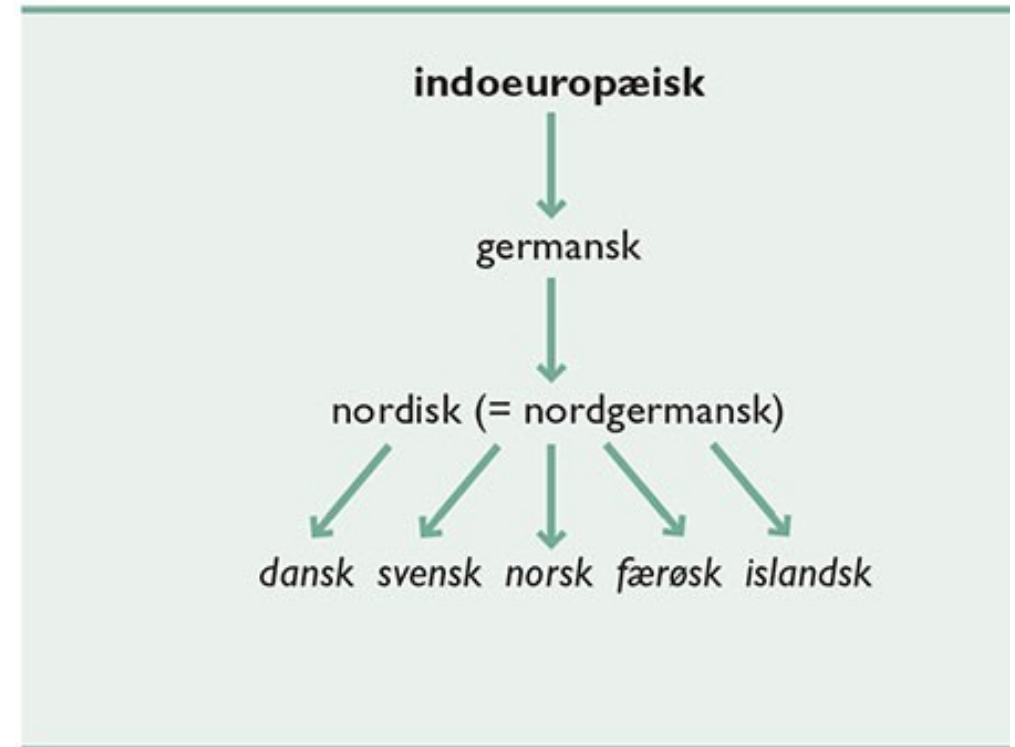
- Sammensatte ord
- Det norske språk utvikling
- Muntlig del
- Skriftlig del

Sammensatte ord

- Skriveøvelse: grammatikk
- Sammensatte ord

Norsk språk over 8000 år (eller mer)

- Urgermansk 500 (f.v.t.) - 200
- Urnordisk ca. 200-700
- Norrønt 700-1350
- Mellomnorsk 1350-1525
- Moderne norsk 1525- i dag

Gallehushornene (400 e.kr.)

Jeg, Læggest av Holt, gjorde hornet

URGERMANSK (ca. 200 f. Kr.)

**Ek Hlewagastiz hultijaz hurnan tawidōn*

URNORDISK (400-tallet)

Ek HlewagastiR holtijaR horna tawido

GOTISK (300-tallet)

Ik Hliugasts hulteis haúrn tawida

NORRØNT (fra ca. 1000)

Ek Hlégæstr hyltir horn táða

Mellomnorsk

- Svartedauden påvirker samfunnsstrukturen
- Lydene *þ* og *ð* forsvinner *þak* og *þú* = *tak* og *du*
- Utjevning av vokaler: *gamal* / *gammal*
- Fra kasus til ordstillingsspråk
- Bortfall av
 - n i utlyd med lang vokal: *mín* -> *mi* / *solín* -> *solí*
 - r i utlyd: *gode*, *dei*, *Tore* (for *góðir*, *þeir*, *Þórir*)
- Påvirkning fra dansk, svensk og nedertysk (hanseatene)
- Video-eksempel

Mellomnorsk

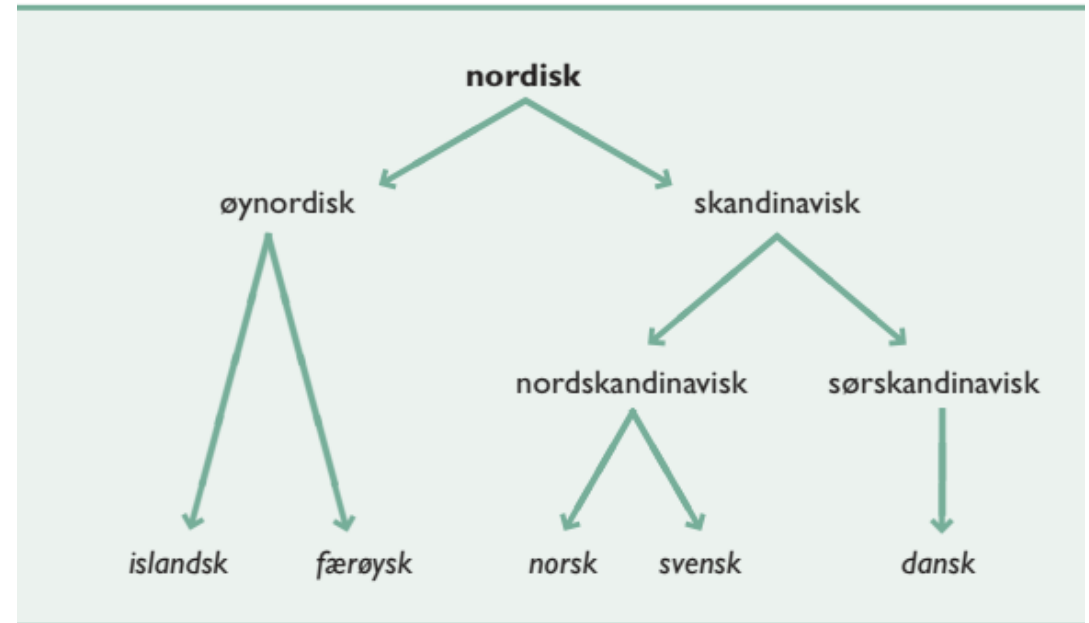

Mellomnorsk

- Breviarium Nidrosiense (*1519*)
- Forsøk å tolke teksten før du ser på oversettelsen

Divergens i Norden

- Vest- og østnordisk etter år 900
- Nord- og sørnordisk etter 1200
- Øynordisk og skandinavisk etter 1500

Figur 10: Inndeling av nordiske språk i dag basert på innbyrdes forståelighet

Sammenlikning av nordiske språk

- Hvilke likheter og forskjeller ser du?

islandsk	– <i>Ég veit að hann kemur heim</i>
færøysk	– <i>Eg veit at hann kemur heim</i>
nynorsk	– <i>Eg veit at han kjem heim</i>
dansk	– <i>Jeg ved at han kommer hjem</i>
svensk	– <i>Jag vet att han kommer hem</i>
bokmål	– <i>Jeg vet/veit at han kommer hjem/heim</i>

Trafikklysoppgave

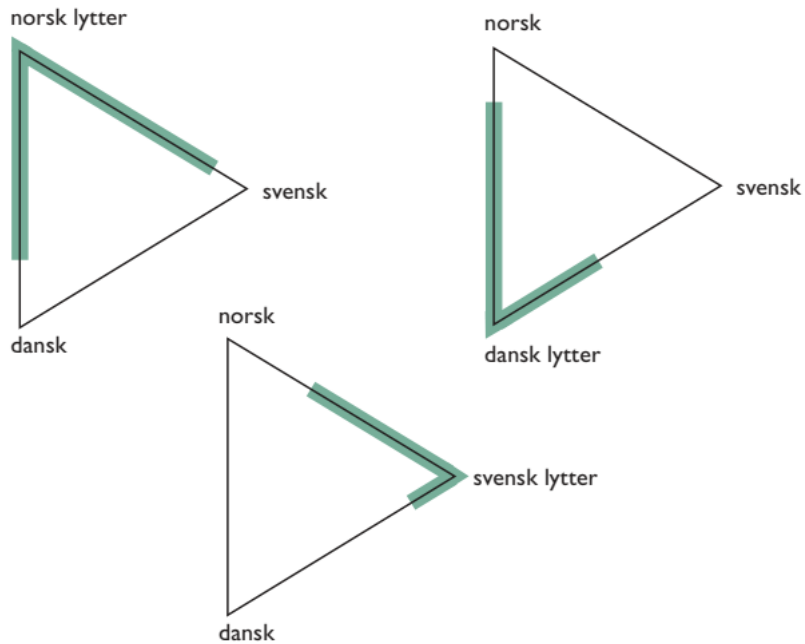
- Sammenlikning av nordiske språk

Podkast: Norsken, svensken og dansken

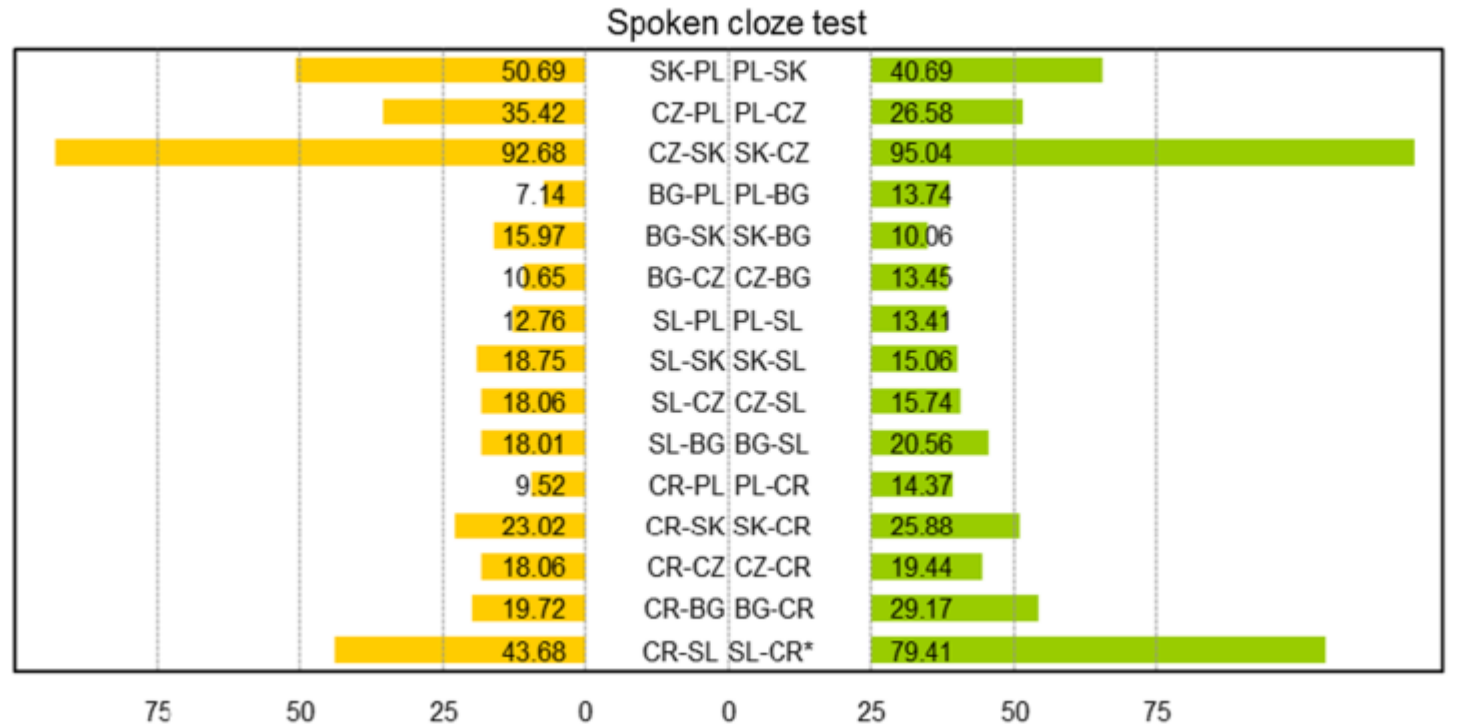
- Hilde Sandvik, Åsa Linderborg og Hassan Preisler (NRK.no)
- Spørsmål
 - Hvilket tema snakker Åsa om, og hva liker hun?
 - Hva er Hassan glad for?

Nabospråksforståelse

Torp, 2004

Golubovic & Gooskens, 2015

Litteratur i iS

- Nordisk med røtter og føtter – Nordisk råd / Torp
- Golubovic & Gooskens – Mutual intelligibility

Skriftlige tilbakemeldinger

- De/dem
- Diakritiske tegn: fôr, idé, dét
- Det (subjekt/objekt)
- Modale verb: kan
- Da/når

Til neste gang

➤ Skriftlig innlevering 6. november

Send meg tekst for korrekturlesing
og tilbakemeldinger 30. oktober

Norske talemål

➤ Jens.nielsen@ff.cuni.cz